

05.09.2017

Regionreforma – status og vidare prosess

Stortingsvedtak om ny fylkesinndeling

Stortinget vedtok 08.06.17 ei regionreform der dagens 19 fylkeskommunar vert erstatta med 11 nye folkevalde regionar/fylkeskommunar. Den nye fylkesinndelinga skal gjelde frå 01.01.20. I vedtaket slo Stortinget saman følgjande fylke:

- Vest-Agder og Aust-Agder (302 000 innbyggjarar)
- Sogn og Fjordane og Hordaland (632 000 innbyggjarar)
- Buskerud, Akershus og Østfold (1 178 000 innbyggjarar)
- Telemark og Vestfold (420 000 innbyggjarar)
- Hedmark og Oppland (386 000 innbyggjarar)
- Troms og Finnmark (241 000 innbyggjarar)

Vedtaket inneber at Oslo (672 000), Rogaland (475 000), Møre og Romsdal (267 000) og Nordland (243 000) held fram som eigne fylke. Sør- og Nord-Trøndelag (454 000) er alt vedtekne slegne saman med verknad frå 1. januar 2018.

Det regionale folkevalde nivået sine oppgåver

Eit element i regionreformvedtaket var at Stortinget overførte nye oppgåver til regionalt folkevalt nivå med verknad frå 01.01.20. Stortinget bad m.a. regjeringa syte for at regional vegadministrasjon, som har ansvaret for planlegging og drift av fylkesvegane, vert overført frå Statens vegvesen til fylkeskommunane.

Det vart også vedteke at det regionale folkevalde nivået skal få overført oppgåver knytt til regional næringsutvikling frå Innovasjon Noreg (IN). I tillegg skal eit utvida avgjerdsmynde rundt prosjektstøtte til FoU-prosjekt overførast frå Noregs forskingsråd (NFR) til fylkeskommunane. Regjeringa fekk også pålegg om å sjå nærare på kva oppgåver som kan overførast frå Integrerings- og mangfaldsdirektoratet (IMDi).

Stortinget bad elles regjeringa fremje forslag om å fornye regelverket for løyve og behovsprøving for persontransport, slik at reglane knytt til fagområdet kan fastsetjast av dei nye fylkeskommunane straks regionreforma er implementert.

Vidareføring av sentrale ansvarsområde

I tillegg til overføring av nye oppgåver, som vi kjem attende til i neste delkapittel, har Stortinget vedteke vidareføring av sentrale fagområde for dei framtidige fylkeskommunane. Ansvaret for den offentlege tannhelsetenesta har dei siste åra vore eit sentralt tema i den forvaltningspolitiske debatten. Helse- og omsorgskomiteen la 1. juni fram si innstilling overfor Stortinget, der komiteen konkluderte med at tannhelsetenesta bør førast vidare på regionalt folkevalt nivå også etter regionreforma. Eit fleirtal på Stortinget opna i handsaminga av innstillinga for ei prøveordning der inntil 15 kommunar som ønskjer det, kan søkje om å få overta ansvaret for tannhelsetenesta frå 2020–23. Tannlegeforeininga og fagmiljøa har vore pådrivarar for at ansvaret for tannhelsetenesta skal liggje til fylkeskommunane.

Stortinget vedtok i juni 2016 at dei offentlege fagskulane også for framtida skal vere fylkeskommunale. Gjennom handsaminga av Meld. St. 9 (2016-17), Innst. 254 S (2016-17) «Fagfolk for fremtiden. Fagskoleutdanning» slo Stortinget i tillegg fast kvalitetskriterium og retningslinjer for framtidens fagskular, og bad fylkeskommunane følgje opp kriteria.

Stortinget har tidlegare slege fast at Innovasjon Noreg framleis skal vere eigd av fylkeskommunane og staten. Staten skal framleis eige 51% og fylkeskommunane 49%. Innovasjon Noreg er eit avgjerande verktøy for utvikling av næringslivet og for å skape nye arbeidsplassar i Sogn og Fjordane. Stortinget sitt lovfesta krav til at Innovasjon Noreg skal ha regionale styre med representantar frå regionalt arbeids- og næringsliv vart i mai i fjor oppheva med verknad frå 01.07.2016.

Sogn og Fjordane fylkeskommune sine innspel til nye regionale folkevalde ansvarsområde

Ved Stortinget si handsaming av Meld. St. 22 (2015–16) «Nye folkevalde regionar – rolle, struktur og oppgåver» vart det gjort følgjande vedtak i tråd med Innst. S 377 (2015–16) frå Kommunal- og forvaltningskomiteen:

Stortinget ber regjeringa setje ned eit ekspertutval som skal føreslå ytterlegare nye oppgåver til regionane når den nye regionstrukturen er fastlagd, og seinast våren 2017.

I Prop. 84 S (2016–17) «Ny inndeling av regionalt folkevalt nivå» varsla regjeringa at det i løpet av våren skulle setjast ned eit slikt utval. Ekspertutvalet vart oppnemnt 13.06.17, og skal levere si innstilling seinast 01.02.18. Alt den 29.06.17 sende Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD), på oppdrag frå utvalet, ei oppmoding til kvar einskild fylkeskommune om å sende inn kortfatta oversyn over aktuelle oppgave- og ansvarsområde som kan overførast til dei «nye» fylkeskommunane frå 2020.

Fylkesutvalet i Sogn og Fjordane vedtok 23.08.17 (sak 76/17) følgjande innspel til ytterlegare nye fylkeskommunale oppgåver:

Sett i lys av Stortinget sitt vedtak av 08.06.17 i høve regionreforma, det oppnemnde ekspertutvalet sitt mandat av 13.06.17, samt brev frå utvalet til fylkeskommunane av 29.06.17, ber Sogn og Fjordane fylkeskommune om at følgjande oppgåver vert vurdert overførte til dei nye regionane:

1. Regionale miljøvernoppgåver vert samla og lagt til fylkeskommunane. Det er gjennom nærleik og lokalt og regionalt engasjement vi best løyser regionale miljøutfordringar. Fylkeskommunane sitt ansvar innanfor kulturminnevernet er tett knytt til miljøvernområdet. Oppgåver som i dag ligg til ulike forvaltningsnivå bør samlast slik at små regionale miljøvern faglege miljø vert sett i samanheng. Ei regional politisk forankring av miljøvernoppgåvene vil også medverke til integrering og tilpassing av miljøvernet i høve regional utvikling, planlegging og arealforvaltning.
2. Regionale landbruks- og bygdeutviklingsoppgåver gjer krav på eit innbyggjargrunnlag og eit areal som gjer det mogleg å ivareta store nok fagmiljø. Framtidige fylkeskommunar bør overta desse oppgåvene samla, slik at ein kan samordne tilhøyrande oppgaveløysing med annan næringsretta innsats. Større regionar vil styrke kompetanse, kapasitet og funksjonalitet for den samla regionale landbruksforvaltninga.
3. Forvaltningsansvaret for naturressursar av regional karakter og med regionale konsekvensar, inkludert kraftkonsesjonar til småkraftverk og utnytting av mineralar, bør leggjast til regionalt folkevalt nivå.
4. Regionale barneverns-, ungdoms- og familievernsoppgåver (Bufetat), som i dag ligg til etaten sine fem regionar, krev eit monaleg folketalsgrunnlag for å sikre gode fagmiljø og ei rasjonell

funksjonsfordeling. Ansvar for denne andrelinetenesta bør samlast og leggjast til det regionale folkevalde nivået . Den nye kommunestrukturen legg ikkje opp til at kommunane kan overta det som i dag er andrelinetenesta innanfor Bufetat.

5. Regionale tilskots - og forvaltningsoppgåver innan kulturområdet, som Norsk Kulturråd og Kulturdepartementet i dag forvaltar, og som går til regionale arrangement og institusjonar, bør samlast og leggjast til regionalt folkevalt nivå.
6. Ekspertutvalet bør vurdere korleis samfunnet bør innrette eigarskap og styring av sjukehusa spesielt og spesialisthelsetenestene generelt. Utvalet bør særleg vurdere i kva grad tida er moden for å avvikle dei regionale helseføretaka, for å i større grad ansvarleggjere politisk side og skape ei lokal forankring gjennom å flytte makt og avgjerder attende til innbyggjarane. Ein bør òg vurdere i kva grad dagens organisering ivaretek desentralisering og maktforskyving til dei pasientnære nivåa.
7. Ekspertutvalet bør vurdere korleis vi innrettar eigarskap og styring av høgskulesektoren. Utvalet bør vurdere i kva grad større fylkeskommunar kan få overført totalansvaret for institusjonar som tilbyr utdanning på bachelornivå, t.d. utdanning av sjukepleiarar og andre profesjonar som det regionalt er særst stor interesse for i arbeidsmarknaden. Høgskulesektoren er ein viktig faktor i eit regionalt utviklingsperspektiv. Rolla som kontaktpunkt og lagspelar med regional høgskulesektor vil vere viktig for dei nye fylkeskommunane . Det bør difor vurderast ei tettare kopling og ev. overføring av styringsansvar for høgskulesektoren til dei framtidige fylkeskommunane.
8. Ekspertutvalet bør konkretisere aktuelle modellar for alt vedteken overføring av sams vegadministrasjon, og gjere økonomiske og administrative konsekvensar av endringa kjende før Stortinget si vidare handsaming av oppgåvefordelinga til dei «nye» fylkeskommunane.
9. Ekspertutvalet bør også konkretisere/avklare kva ei meir forpliktande strategisk regional samfunnsplanlegging faktisk inneber for samarbeidet mellom fylkeskommunane og regional stat.
10. Fylkesutvalet viser til oversending frå organisasjonen Samarbeidande kraftfylke, datert 10.08.17, og oppmodar Ekspertutvalet om å vurdere dette innspelet nærare.
11. Fylkesutvalet understrekar at behovet for ei betre samordning av statleg regional struktur med fylkeskommunane sine grenser ikkje er knytt direkte til gjennomføringa av fylkessamanslåingar. Fylkesutvalet meiner Ekspertutvalet må vurdere behovet for eit arbeid som gjev ei tydelegare samordning av grensene for staten sine regionale etatar og dei nye fylkeskommunane.

Fellesaktivitetar etter Stortinget sitt samanslåingsvedtak

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har signalisert at dei vil kalle fylkestinga i Hordaland og Sogn og Fjordane inn til felles fylkestingsmøte fredag 27. oktober. Felles fylkestingsmøte skal gjennomførast i tråd med lovkrava i «Inndelingslova» sin § 25:

Ved samanslåing eller deling av fylke, som nemnt i § 3 andre ledd bokstav b, kallar departementet saman fylkestinga. På slike fellesmøte skal følgjande saker handsamast:

- a) Namn på den nye kommunen eller det nye fylket.
- b) Talet på medlemmer i det nye kommunestyret eller fylkestinget.
- c) Kriterium for samansetjing av, og funksjonar til, fellesnemnda etter § 26 i denne lova
- d) Val av revisor for verksemda i fellesnemnda.
- e) Oppretting av eventuelle andre fellesorgan for å sikre gjennomføringa av samanslåinga.

Ved samanslåing av fylkeskommunar skal det opprettast ei fellesnemnd til å samordne og ta seg av førebuinga av samanslåinga. Fellesnemnda blir vald av og blant medlemane i fylkestinga, og den vedtekne intensjonsplanen av 17.01.17 stadfestar at dei to fylkesutvala skal utgjere fellesnemnda for samanslåingsprosessen mellom Sogn og Fjordane og Hordaland. Fylkeskommunane kan også opprette eit felles partssamansett utval etter kommunelova § 25 for behandling av saker som gjeld forholdet mellom den nye eininga som arbeidsgjevar og dei tilsette. Fellesnemnda skal ta hand om det førebuande arbeidet med økonomiplanen og med budsjettet for det første driftsåret etter at samanslåinga er sett i verk. Etter felles fylkestingsmøte 27. oktober vert neste steg å samle fellesnemnda til eit konstituerande møte for å planleggje det vidare praktiske organisasjonsarbeidet fram mot 2020.